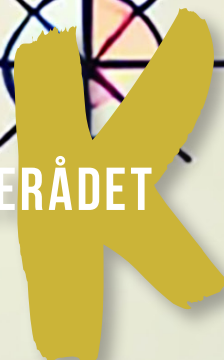

KULTURSKOLAN.SE

Erfarenheter från ett pilotprojekt kring
digital distansutbildning

KULTURSKOLERÅDET

Kulturskolerådet är en ideell, partipolitiskt och fackligt obunden förening där kommuner samverkar för en tillgänglig och högkvalitativ kulturskoleverksamhet.

Vår vision är att alla barn och unga har likvärdiga möjligheter att utvecklas genom kulturutövande i verksamhet av hög kvalitet och tillgänglighet.

Kulturskolerådet bildades 1996 (då under namnet Sveriges musik- och kulturskoleråd, SMOK) och har idag omkring 90 procent av landets kommuner som medlemmar.

Organisationen verkar genom opinionsbildning, ledarstöd, omvärldsbevakning, kurser och konferenser samt olika utvecklingsprojekt för att stärka förutsättningarna för landets kulturskolor. Kulturskolerådet arrangerar bland annat återkommande Kulturskoledagarna.

Läs mer på www.kulturskoleradet.se

Illustration: Privat

© Kulturskolerådet 2026

.....
Kulturskolerådet | Inedalsgatan 15 | 112 32 Stockholm
E-post: generalsekreterare@kulturskoleradet.se | www.kulturskoleradet.se

INNEHÅLL

FÖRORD	4
INLEDNING	7
Bakgrund till pilotprojektet och varför digital distansundervisning prövats som komplement till den lokala kulturskolan.	
KULTURSKOLAN I FÖRÄNDRING	9
Om likvärdighet, kompetensförsörjning och ledarskapets roll i ett föränderligt kulturskolelandskap.	
PILOTPROJEKTET KULTURSKOLAN.SE	10
Modell, genomförande och omfattning – hur distansundervisningen organiserades och prövades i praktiken.	
ERFARENHETER FRÅN PILOTEN	12
Vad elever, pedagoger och ledare lyfter fram om kvalitet, tillgänglighet och organisatoriska lärdomar.	
SLUTSATSER OCH VÄGAR FRAMÅT	14
Vad projektet visar och hur ledare, pedagoger och staten kan ta arbetet vidare.	

FÖRORD

Kulturskolan är en central del av den kulturella infrastrukturen för barn och unga i Sverige. Genom undervisning i olika konstnärliga uttryck skapas möjligheter till eget skapande, lärande och delaktighet. Samtidigt är kulturskolan en kommunal verksamhet med skilda förutsättningar. I många kommuner är elevunderlaget begränsat och resurserna små, vilket påverkar möjligheten att erbjuda ett brett och specialiserat kursutbud.

Utmaningar kopplade till kompetensförsörjning är särskilt tydliga i mindre och glesbefolkade kommuner. Vissa ämnen kan vara svåra att starta eller upprätthålla lokalt, trots att intresse finns bland barn och unga. Detta påverkar likvärdigheten i tillgången till kulturskolans verksamhet.

Digital fjärr- och distansundervisning kan i detta sammanhang vara ett betydelsefullt komplement till det lokala utbudet. Genom undervisning över kommungränser kan fler barn och unga få tillgång till ämnen som annars inte erbjuds i den egna kommunen. En sådan struktur kan även bidra till ett mer effektivt användande av pedagogisk kompetens och därmed stärka förutsättningarna att möta framtida kompetensförsörjningsutmaningar.

Mot denna bakgrund genomfördes pilotprojektet Digital fjärr- och distansundervisning för unga – Kulturskolan.se. Syftet har varit att pröva om en nationell

struktur för distansundervisning kan fungera som ett praktiskt och kvalitativt hållbart komplement till den lokala kulturskolan. Projektet har haft karaktären av en pilot med fokus på genomförbarhet, pedagogisk kvalitet och mottagande.

Erfarenheterna visar att distansundervisning, när den utformas med utgångspunkt i befintlig teknik och med anpassad pedagogik, håller god kvalitet, vilket också bekräftas i uppföljningen av pilotprojektet. Den ersätter inte den fysiska kulturskolans sociala sammanhang, men kan bredda utbudet och sänka trösklar för deltagande. På sikt kan digitala arbetsätt även bidra till en mer brukarorienterad verksamhet, där barns och ungas efterfrågan i högre grad kan påverka utbudet.

I denna rapport redovisas projektets genomförande och resultat samt de lärdomar som kan ligga till grund för fortsatt utveckling. Vi vill rikta ett tack till de kommuner, chefer, administratörer, pedagoger, elever och vårdnadshavare som bidragit med engagemang och erfarenheter. Resultaten kan få betydelse för det fortsatta utvecklingsarbetet och för hur digitala arbetsätt kan stärka kulturskolans erbjudande framöver.

*Torgny Sandgren
generalsekreterare, Kulturskolerådet*

Foto: Unsplash

»Att alla var
så trevliga.«

Elev

»Väldigt tillgängligt!
Lagom nivå. Fångade mitt
barns intresse.
Tillmötesgående lärare.«

Vårdnadshavare

INLEDNING – PROJEKTETS BAKGRUND OCH SYFTE

Kulturskolan är en kommunal verksamhet med skilda lokala förutsättningar. I många kommuner är elevunderlaget begränsat och resurserna små, vilket påverkar möjligheten att erbjuda ett brett och varierat kursutbud. Vissa ämnen eller fördjupningar kan vara svåra att starta eller upprätthålla, särskilt där det är svårt att rekrytera pedagoger med specifik kompetens. Detta innebär att barns och ungas tillgång till kulturskolans verksamhet varierar beroende på bostadsort.

Samtidigt finns en uttalad ambition att bredda deltagandet, nå nya målgrupper och stärka likvärdigheten i hela landet. Mot denna bakgrund väcktes frågan om digital fjärr- och distansundervisning kan vara ett praktiskt och hållbart komplement till den lokala verksamheten – inte som ersättning för det fysiska mötet, utan som ett sätt att möjliggöra undervisning där det lokala utbudet är begränsat.

Pilotprojektet *Digital fjärr- och distansundervisning för unga – Kulturskolan.se* initierades för att pröva denna möjlighet. Kulturdepartementet delade bedömningen att det fanns ett behov av att undersöka nya organisatoriska former och beviljade medel för att genomföra ett avgränsat pilotprojekt. Projektet genomfördes under 2025 med stöd från KulturDepartementet och med Sveriges Kulturskoleråd som ansvarig part.

Syftet var att undersöka om en nationellt organiserad struktur för distansundervisning kan fungera som ett användbart komplement för lokala kulturskolor.

Särskilt fokus låg på tre aspekter: kommunernas behov och mottagande, de deltagande ungas upplevelse av undervisningen samt pedagogernas erfarenheter av att undervisa på distans.

Projektet genomfördes som en pilot. Det innebar att målet inte i första hand var att nå stora volymer, utan att praktiskt pröva modell, organisation och pedagogik samt att samla erfarenheter inför en eventuell fortsatt utveckling.

Efter att bidraget beviljats gjordes ett medvetet vägval att fokusera på distansundervisning med befintlig och beprövad teknik. Erfarenheter från tidigare perioder av digital undervisning visade att tekniska lösningar som kräver avancerad realtid-funktionalitet kan innebära betydande utmaningar. I stället valdes en modell där pedagogik och kursupplägg anpassades till de tekniska förutsättningar som redan finns.

Projektet har därmed haft tre övergripande frågor i fokus:

- Kan en nationell struktur för distansundervisning vara ett användbart komplement för lokala kulturskolor?
- Hur upplever deltagande barn och unga undervisningen i digital form?
- Hur upplever pedagoger att undervisa på distans?

Denna rapport redovisar hur projektet genomfördes, vilka erfarenheter som gjordes och vilka slutsatser som kan dras för en fortsatt utveckling av digital undervisning inom kulturskolans område.

Örjan Gill. Gitarr-
och baslärare.

»Mycket nöjd! Så
nöjd att han ville
gå del 2.«

Vårdnadshavare

KULTURSKOLAN I FÖRÄNDRING

Kulturskolan verkar i ett samhälle som förändras. Barn och ungas fritidsvanor, förväntningar och sätt att ta del av kultur ser annorlunda ut i dag än för bara några år sedan. Samtidigt kvarstår kulturskolans grunduppdrag: att erbjuda undervisning av hög kvalitet och skapa möjligheter till eget skapande.

De kommunala förutsättningarna varierar kraftigt. I större kommuner kan ett brett kursutbud upprätthållas genom större elevunderlag och fler anställda pedagoger. I mindre kommuner är verksamheten ofta mer sårbar. Möjligheten att erbjuda vissa ämnen kan vara beroende av en enskild pedagog, och svårigheter att rekrytera kan få direkt påverkan på utbudet. Kompetensförsörjning är därför en strategisk fråga för många huvudmän.

Samtidigt finns en ambition att bredda deltagandet och nå målgrupper som traditionellt varit underrepresenterade, exempelvis äldre barn och unga. Det ställer krav på både innehåll, organisation och arbetssätt. Ledarskapet i kulturskolan har en nyckelroll i detta utvecklingsarbete. Det är på ledningsnivå som prioriteringar görs, nya arbetssätt prövas och samverkan över kommungränser initieras.

Sveriges Kulturskoleråd verkar både som intresse- och utvecklingsorganisation. Genom opinionsbildning, kunskapsutveckling och stödinsatser arbetar Kulturskolerådet för att stärka kulturskolans förutsättningar nationellt. En central del i detta arbete är att stödja och stärka kul-

turskolechefer och andra ledare i deras uppdrag, bland annat genom satsningar på ledarskapsutveckling.

Digitalisering är inte en lösning i sig, men den kan vara ett verktyg i det strategiska utvecklingsarbetet. Rätt använd kan den bidra till att minska geografiska begränsningar, möjliggöra samverkan över kommungränser och skapa större flexibilitet i hur undervisning organiseras. För att detta ska vara hållbart krävs dock genomtänkta pedagogiska modeller, realistiska tekniska lösningar och ett aktivt ledarskap.

Det är i detta sammanhang som pilotprojektet Kulturskolan.se ska förstås – som ett försök att, i nära dialog med medlemskommuner, pröva hur digitala arbetssätt kan komplettera den lokala verksamheten och bidra till kulturskolans långsiktiga utveckling.

»Blev mycket kontakt med
StudyAlong för utbildning
i systemets funktioner.
Uppladdning av videomaterial,
hantering av kursinformation
och chatt.«

Pedagog

»Upplägget fungerade bättre än vi först trodde, både tekniskt och organisatoriskt.«

Kulturskolechef

PILOTPROJEKTET KULTURSKOLAN.SE

Pilotprojektet *Digital fjärr- och distansundervisning för unga – Kulturskolan.se* genomfördes under 2025 med stöd från Kulturdepartementet och med Sveriges Kulturskoleråd som ansvarig part. Det operativa genomförandet skedde i samarbete med StudyAlong AB.

Projektet utformades som en avgränsad pilot med fokus på att pröva en modell i praktiken. Ambitionen var att undersöka om en nationellt organiserad struktur för distansundervisning kan fungera som ett komplement till den lokala kulturskolans verksamhet – organisatoriskt, pedagogiskt och tekniskt.

En modell med lokalt ansvar och nationell samordning

En grundprincip var att den nationella nivån inte skulle ersätta den lokala kulturskolan, utan stärka den. Kommunerna kunde själva välja att avropa kurser från en gemensam nationell kurskatalog. De kurser som en kommun valde att erbjuda publicerades i den egna kurskatalogen och framstod för elever och vårdnadshavare som en del av det lokala utbudet.

Den lokala kulturskolechefen avgjorde vilka kurser som skulle erbjudas och satte

en budgetram för antalet elevplatser. Varje kurs hade en fast kostnad per elevplats. Om inga elever anmälde sig uppstod ingen kostnad, och när budgetramen var uppnådd kunde inga ytterligare elever antas. På så sätt prövades både den ekonomiska och organisatoriska hållbarheten i modellen.

I upphandlingen ställdes som krav att samtliga kommuner skulle kunna delta oavsett vilken administrativ plattform eller digital lärmiljö de använde. Den tekniska utvecklingen fokuserade därför på att säkerställa att systemet kunde fungera oberoende av lokala systemlösningar.

Kursutbud och målgrupp

Det nationella utbudet omfattade tolv distanskurser inom musik, dans och digitalt skapande, bland annat akustisk gitarr, elgitarr, piano, trummor, musikproduktion, musikteori, kreativt spelskapande och skapande av dansfilm. Kurserna riktade sig främst till unga i åldern 13–18 år, en målgrupp som i högre grad kan delta självständigt i digital undervisning.

Utbudet togs fram i dialog med kommuner och kulturskolor. Kurserna valdes med utgångspunkt i vad som bedömdes pedagogiskt lämpligt för distansformatet och relevant för målgruppen.

Genomförande och stöd

Projektet genomfördes i tre steg: etablering av struktur och kursutbud, en mindre sommarpilot för att pröva teknik och ar-

Jonas Bergström
Vännerleuf. Kreativt
spelskapande-lärare.

Foto: Jonas Bergström Vännerleuf

»Vi gillade skriftliga instruktioner mer än videoinstruktioner.«

Vårdnadshavare

bettsätt, samt genomförande under höstterminen 2025.

Parallellt genomfördes stödinsatser i form av webinarium, utbildningar och möten. Cirka 30 timmar ägnades åt dialog och stöd till kulturskolor, främst chefer och administratörer, och cirka 15 timmar åt utbildning och dialog med medverkande pedagoger. Syftet var att säkerställa att både organisatoriska och pedagogiska förutsättningar fanns för att genomföra undervisningen.

Omfattning

Omkring 40 kommuner anmälde initialt intresse för projektet. Av dessa tecknade cirka 30 kommuner avtal och etablerade system-

lösningar för att kunna avropa kurser. Ett mindre antal kommuner publicerade och genomförde kurser inom pilotens tidsram.

Cirka 15 pedagoger medverkade i undervisningen och totalt deltog omkring 60 barn och unga under projektperioden.

Som pilotprojekt har målet inte varit att nå stora volymer, utan att samla erfarenheter och pröva modellens hållbarhet i praktiken. Omfattningen ska därför förstås i relation till projektets lärandefokus och ambition att skapa underlag för fortsatt utveckling.

Pilotprojektet har därmed gett praktiska erfarenheter av hur modellen fungerar i verkligheten – organisatoriskt, tekniskt och pedagogiskt. Dessa erfarenheter kan användas i lokalt utvecklingsarbete och ligga till grund för ett mer samordnat stöd på nationell och regional nivå.

»Jag bokade inte in något, men fick frågan. Men blev blyg.«
Elev

ERFARENHETER FRÅN PILOTEN

Pilotprojektet har haft en tydlig ambition att samla lärdomar snarare än att enbart genomföra verksamhet. Erfarenheter har inhämtats genom löpande dialog med deltagande kommuner, samtal med pedagoger och administratörer samt genom en uppföljande enkät riktad till elever, vårdnadshavare och medverkande pedagoger. Underlaget är begränsat till sin omfattning, men ger sammantaget en tydlig bild av hur modellen fungerat i praktiken och vilka utvecklingsområden som kan identifieras.

Tillgång och likvärdighet

En återkommande erfarenhet är att distansundervisningen har gjort det möjligt att delta i ämnen som annars inte erbjuds lokalt. Flera vårdnadshavare uppger att deras barn inte skulle ha haft möjlighet att delta om undervisningen enbart erbjudits fysiskt i den egna kommunen. För vissa familjer har den digitala formen även inneburit minskad res- och logistiktid.

Detta bekräftar pilotens grundantagande: att distansundervisning kan bidra till att bredda utbudet och stärka likvärdigheten, särskilt i kommuner med begränsat elevunderlag eller svårigheter att rekrytera specifik kompetens.

Pedagogisk kvalitet

En central fråga i projektet har varit om kvaliteten kan upprätthållas i digital form. Inledningsvis fanns farhågor om att undervisningen skulle upplevas som min-

dre engagerande eller mindre effektiv än fysisk undervisning.

Erfarenheterna visar att kvalitet kan säkras även i distansformatet, under förutsättning att pedagogik och kursupplägg är anpassade till formen. Elever beskriver undervisningen som utvecklande och meningsfull. Pedagoger lyfter att det går att arbeta med progression, individuell återkoppling och tydlig struktur även på distans.

Samtidigt framkommer att digital undervisning ställer krav på självständighet och tydlighet. Instruktioner behöver vara genomarbetade och strukturen tydlig för att undvika osäkerhet. Fysisk handledning och spontant samspel är svårare att återskapa digitalt, vilket påverkar vissa moment.

Sociala dimensioner

Den sociala dimensionen är det område där skillnaden mellan digital och fysisk undervisning är tydligast. Flera pedagoger pekar på att gruppdynamik och informella möten är svårare att återskapa i digital form. Vissa elever uttrycker att de saknar känslan av att vara i en fysisk gemenskap.

Samtidigt beskriver andra elever att det digitala formatet kan upplevas som

»Vi ser en potential att nå äldre elever som vi annars har svårt att behålla i verksamheten.«
Kulturskolechef

Emil Hovmark.
Musikproduktionslärare.

Foto: Emil Hovmark

»Stor frustration hos mitt barn eftersom vi ej förstod uppgifterna.«

Vårdnadshavare

tryggt och mindre exponerande. För vissa kan detta sänka tröskeln för deltagande.

Sammantaget bekräftar piloten att distansundervisning inte ersätter den fysiska kulturskolans sociala sammanhang, men att den kan fungera väl som ett komplement.

Organisatoriska erfarenheter

Från ett organisatoriskt perspektiv visar piloten att en nationell struktur, integrerad i lokala kurskataloger, är möjlig att genomföra. Intresset från kommuner har varit större än vad som kunnat rymmas inom projektets tidsram, vilket också framkom i dialoger och i den uppföljande enkäten.

Samtidigt har den korta projektperioden inneburit utmaningar. Lokal förankring, kommunikation till målgrupper och etablering av elevunderlag tar tid. Flera

kommuner har pekat på behovet av längre planeringshorisont för att fullt ut kunna integrera en ny undervisningsform i den ordinarie verksamheten.

Samlad erfarenhet

Sammanfattningsvis visar pilotprojektet att digital fjärr- och distansundervisning kan fungera som ett relevant och kvalitativt hållbart komplement till den lokala kulturskolan. Den ersätter inte fysisk undervisning, men kan i många fall vara ett bättre alternativ än att inget erbjudande finns.

Erfarenheterna pekar på att framgångsfaktorerna ligger i tydlig pedagogisk struktur, realistiska tekniska lösningar och ett aktivt lokalt ledarskap. Med dessa förutsättningar kan digital undervisning bidra till att bredda utbudet och stärka kulturskolans utvecklingsarbete.

»Mina kurser startade inte på grund av för få anmälda.«

Pedagog

Foto: Unsplash

SLUTSATSER OCH VÄGAR FRAMÅT

Pilotprojektet har haft tre övergripande frågor i fokus: om en nationell struktur för distansundervisning kan fungera som komplement till den lokala kulturskolan, hur undervisningen upplevs av deltagande unga samt hur pedagoger upplever att undervisa i digital form.

Erfarenheterna visar att modellen är genomförbar. Kommuner har kunnat integrera nationellt organiserade kurser i sina lokala kurskataloger, och strukturen har fungerat oberoende av lokala administrativa system. Intresset från kommuner har varit större än vad pilotens tidsram medgav.

Elevernas erfarenheter visar att distansundervisning kan upplevas som meningsfull och utvecklande, särskilt när den möjliggör deltagande i ämnen som annars inte erbjuds lokalt. Pedagogernas erfaren-

heter visar att kvalitet kan upprätthållas i distansformatet, förutsatt att pedagogik och struktur är anpassade till formen.

En central lärdom är att det varit ändamålsenligt att utgå från befintlig och beprövad teknik och i stället anpassa pedagogik och kursupplägg. Samtidigt har projektet visat att långsiktighet är avgörande. Att etablera nya arbetssätt och bygga elevunderlag kräver mer tid än vad ett ettårigt pilotprojekt medger.

Ledarens roll i utvecklingsarbetet

Digital undervisning utvecklas inte av teknik i sig, utan genom ledarskap. Det är på ledningsnivå som prioriteringar görs, resurser avsätts och nya arbetssätt ges legitimitet. Erfarenheterna från piloten visar att ett aktivt och strategiskt ledarskap är avgörande för att digitala arbetssätt ska

fungera som ett komplement och inte bli ett sidospår.

Vad kan du som ledare göra?

- Se digital undervisning som ett strategiskt verktyg för breddat utbud och ökad likvärdighet.
- Analysera vilka ämnen eller kompetenser som är svåra att upprätthålla lokalt och pröva digitala lösningar där behov finns.
- Avsätta tid för planering, kommunikation och förankring innan nya erbjudanden lanseras.
- Stärka pedagogernas kompetens i digital didaktik och skapa forum för erfarenhetsutbyte.
- Integrera digitala kurser i den ordinarie verksamhetsplaneringen, snarare än att behandla dem som projekt vid sidan av.

Pedagogens perspektiv

Pilotprojektet visar att kvalitet i distansundervisning är möjlig, men kräver medvetna pedagogiska val. Tydlighet, struktur och återkoppling är centrala komponenter.

Vad kan du som pedagog tänka på?

- Anpassa upplägg och progression till distansformatets förutsättningar.
- Arbeta med tydliga instruktioner och konkret återkoppling.
- Skapa struktur för kontakt och uppföljning, även när undervisningen inte sker i ett fysiskt rum.
- Reflektera över hur digitala verktyg kan användas för att förstärka lärandet, inte bara ersätta det fysiska mötet.

Statens och den nationella nivåns roll

Om digital fjärr- och distansundervisning ska utvecklas vidare som ett stabilt komplement till den lokala kulturskolan krävs långsiktiga och förutsägbara ramar. Kortvariga satsningar riskerar att begrän-

sa möjligheten till förankring och hållbar uppbyggnad.

Staten har här en viktig roll, inte enbart genom riktade bidrag utan genom hur digital utveckling integreras i det bredare arbetet med stöd, styrning och förväntningar på kommuner, regioner och institutioner. Nationella initiativ behöver tydligt bejaka möjligheten till samverkan över kommungränser och skapa incitament för gemensamma lösningar.

Pilotprojektet visar att det är resurskrävande om varje kommun själv ska utveckla motsvarande strukturer. Det finns effektivitetsvinster i att arbeta i bred samverkan, där teknik, pedagogiska modeller och kompetens delas. Nationella styrsignaler och incitament kan bidra till att undvika att varje huvudman ”uppfinner hjulet på nytt”.

Staten kan främja fortsatt utveckling genom att:

- Skapa fleråriga och tydliga ramar för digital utveckling inom kulturskolan.
- Integrera digital didaktik och distanspedagogik i nationella kompetensutvecklingsinsatser som Kulturskoleklivet.
- Initiera och stödja samverkan över kommun- och regiongränser.
- Säkerställa att nationella styrsystem och bidragsformer utformas så att de underlättar gemensamma lösningar snarare än fragmenterade initiativ.

En sådan inriktning kan bidra till att digitala arbetssätt inte blir isolerade projekt, utan en integrerad del av kulturskolans långsiktiga utveckling.

Pilotprojektet visar inte att digital undervisning ska ersätta fysisk verksamhet. Däremot visar det att den kan vara ett relevant och kvalitativt hållbart komplement. Med rätt förutsättningar kan digitala arbetssätt bidra till att stärka kulturskolans likvärdighet, flexibilitet och utvecklingskraft.

Avs:
Kulturskolerådet
Inedalsgatan 15
112 32 Stockholm

KULTURSKOLERÅDET

